

Журавка, О.С. Досвід забезпечення платоспроможності страхових компаній у країнах Євросоюзу [Текст] / О.С. Журавка // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8–9 листопада 2012 р.) / Українська академія банківської справи Національного банку України. – Суми : УАБС НБУ, 2012. – С. 78-79.

О. С. Журавка, канд. екон. наук,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ У КРАЇНАХ ЄВРОСОЮЗУ

Страхові та перестрахові компанії відіграють важливу роль у “пом’якшенні” впливу природних катастроф та збитків, завданих людською діяльністю. Саме тому управління платоспроможністю є однією з найважливіших проблем не лише окремої страхової компанії, а й усього світового страхового ринку.

Історично перші кроки з розв’язання питань забезпечення платоспроможності страховиків було зроблено на території Європи, а саме у Швеції, із прийняттям у 1903 р. Закону “Про діяльність страхових організацій”. Наступним важливим кроком стала розробка на початку 1970-х років мінімальних умов забезпечення платоспроможності страховиків у рамках європейського співробітництва. Для функціонування єдиного європейського ринку страхових послуг, який сприятиме підвищенню економічної ефективності та ринкової інтеграції, потрібно було мати спільну правову базу, яка б дозволяла страховикам вільно здійснювати операції в усіх країнах ЄС, створювати філії та надавати послуги. З цією метою Європейський Союз прийняв ряд директив, які визначали умови ведення страхового бізнесу на внутрішньому ринку. Ними передбачалося створення спільної пруденційної бази, що ґрунтується на трьох поколіннях директив, які були прийняті відповідно у 1973, 1990 та 1992 р. У директивах про страхову діяльність було визначено режим нагляду, який передбачає видачу єдиної ліцензії, та виключний пруденційний нагляд з боку компетентного органу країни – члена ЄС, де зареєстрована страхова компанія. Вимога до страхових компаній забезпечувати достатній запас платоспроможності є одним з найбільш важливих загальноприйнятих пруденційних правил. Рівень платоспроможності страхової компанії має бути достатнім для забезпечення виконання компанією своїх зобов’язань по відношенню до страхувальників та інших сторін. Важливим є те, що в Європейському Союзі до страхових компаній висуваються однакові вимоги щодо запасу платоспроможності. Завдяки цьому забезпечується однаковий захист інтересів страхувальників всіх страхових компаній і створюються рівні умови для всіх страховиків.

Режим забезпечення платоспроможності, створений ще на початку 1970-х років було змінено і модернізовано в рамках пакета “Solvency I”. Дві директиви (так званий пакет “Платоспроможність I” – директива 2002/12/ЄС та директива 2002/13/ЄС) були спрямовані на вдосконалення діючих правил розрахунку вимог щодо маржі платоспроможності.

Сьогодні євроспільнотою з безпосередньою участю Європейської страхової та перестраховальної федерації, членами якої є понад 5 000

страхових організацій із 33 країн, розробляються нові режими та вимоги до платоспроможності страхових компаній під офіційно назвою “Solvency II”, або “Друга директива платоспроможності”, введення в дію якої планується до кінця 2012 р. Метою цього проекту є аналіз сучасних моделей платоспроможності, а також розробка та впровадження єдиної моделі платоспроможності для страхових компаній країн –учасниць ЄС з урахуванням сучасного стану страхових ринків і розвитку світової економіки. Одним із ключових завдань Другої директиви є оцінка системи платоспроможності, що найкращим чином відображатиме реальні ризики страхової організації; метою – не ускладнення системи розрахунку та аналізу платоспроможності, а введення високих стандартів ризик-менеджменту та ефективного розміщення активів страховиків.

Підбиваючи підсумки, треба зазначити, що Друга директива – це можливість поліпшити регулювання страхової галузі шляхом запровадження: інформаційно-аналітичної системи, що базується на оцінці ризиків; інтегрованого підходу до умов страхування та вимог стосовно капіталу страховика; змішаної моделі системи ризик-менеджменту; вимог до капіталу, що базується на внутрішніх моделях страховиків, визнання необхідності диверсифікації та зменшення ризиків. Головним призначенням системи оцінки платоспроможності згідно із “Solvency II”, є оцінка реального обсягу ризиків діяльності страховика чи перестраховика та відповідність розміру капіталу взятим страховим зобов’язанням.